

створенні капітальних вартостей, а продовжується в процесі використання цих благ до реального відшкодування витрат. Проходження інвестицій всіма стадіями відтворення, починаючи від мобілізації інвестиційного капіталу аж до першого одержання доходу (виторгу), дасть один оборот інвестицій.

Таким чином, системний підхід до прийняття інвестиційних рішень в системі фінансового менеджменту корпоративного підприємства створює передумови для активізації інвестиційної діяльності, підвищення ефективності рішень, що приймаються, дає змогу приймати оптимальні рішення та реалізувати їх з максимальною ефективністю в умовах швидких змін зовнішнього середовища.

Список використаних джерел:

1. Блех Ю., Гетце У. *Инвестиционные расчеты: Пер. с нем./Под ред. А.М. Чуйкина, Л.А. Галюткина.* - Калининград: Янтарный сказ, 1997. 450 с.
2. О Ван Хорн Дж К *Основы управления финансами: Пер с англ.* - М.: Финансы и статистика, 1996.- 800 с.
3. Савчук В.П., Прилико С.И., Величко Е.Г. *Анализ и разработка инвестиционных проектов.* - К.: Абсолют - В, 1999. - 194 с.
4. Райс Т., Койлы Б. *Финансовые инвестиции и риск: Пер. с англ.* - К.: Торг.-изд. бюро В НУ, 1995.- 592 с.

Annotation. *In the article the models of making decisions of investments are considered ma transformia ron of investment capital, which promote efficiency of decisions, provide the balamed functioning of the system of financial management of corporate enterprise for his development in the conditions of permanent changes of external environment.*

Key words: *decisions of investments, investment capital, financial management, approach of the systems, corporate enterprises, cost of resources, model, algorithm.*

УДК 368.51

Л.М. Мех, к.е.н., доцент,

Р.В. Коваль, асистент Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка.

ІНДЕКСНЕ СТРАХУВАННЯ В СИСТЕМІ СТРАХУВАННЯ

В статті розглядається механізм індексного страхування в системі страхування аграрних ризиків, досліджуються два типи індексних продуктів – індекс врожайності і індекс погоди.

Ключові слова: страхування, страховий ринок, індексне страхування, індекс урожайності, індекс погоди, збитки, франшиза.

Проведення економічної реформи і структурної перебудови сільського господарства обумовлює необхідність подальшого розвитку сільськогосподарського страхового ринку. Це створить підґрунтя для стійкого економічного зростання і забезпечить відшкодування збитків у разі стихійного лиха, аварій, катастроф та інших непередбачених подій що негативно впливають на діяльність усіх учасників аграрного ринку, перш за все сільськогосподарських виробників.

Страховий ринок в аграрному секторі економіки України має досі не використані резерви. В сільському господарстві застраховано лише близько 3 % ризиків, тоді як у більшості розвинутих країн цей показник досягає 90 – 95 %. Частка українського страхового ринку в загальноєвропейському обсязі страхових послуг становить лише 0,05%, і це при тому, що Україна становить 7% населення Європи [2].

В даний час в Україні широко обговорюються питання індексного страхування. Окремі теоретичні та практичні аспекти досліджуваної проблеми висвітлено в працях вітчизняних та зарубіжних учених. Так, зокрема, питанням теорії і практики страхування в аграрному секторі економіки присвятили свої праці українські вчені: В.В. Вітлінський К.Г. Воблий, М.Я. Дем'яненко, О.Л. Кашенко, А.В. Криворучко, С.А. Навроцький, С.І. Наконечний, С.С. Осадець, Д.В. Полозенко, О.М. Теревус, О.І. Ястремський. Водночас слід зазначити нестачу комплексних досліджень проблем, пов'язаних з організацією індексного страхування в аграрному секторі і наукових розробок, орієнтованих на практичне узагальнення та застосування нагромадженого в цій справі страхового досвіду.

Індексне страхування – страховий продукт, який лише завойовує себе на ринку. Страхові компанії почали працювати з індексними агростраховими продуктами з 2003 року.

Відповідно до статті 10 Закону України "Про державну підтримку сільського господарства України", індексним вважається страхування ризику втрати врожаю окремої сільськогосподарської культури у відношенні до усереднених натуральних показників її врожайності на визначеній території за попередні п'ять маркетингових періодів [1].

В Україні пропонуються два типи індексних продуктів – індекс врожайності і індекс погоди.

Страховання за індексом врожайності передбачає виплату страхового відшкодування в тому випадку, якщо рівень середньої врожайності за поточний рік по визначеному регіону знижується на обумовлену величину нижче середнього багаторічного рівня. Власники страхових полісів одержують страхове відшкодування в розмірі, еквівалентному розміру зниження середнього рівня врожайності в регіоні. Врегулювання збитків проводиться не за наслідками збору урожаю в господарстві, а за даними державних органів статистики.

У договорі індексного страхування урожаю указується рівень покриття, тарифна ставка і повинні бути присутніми шкала або таблиця виплат на кожну одиницю недоотриманого урожаю до катастрофічного рівня, коли застраховане господарство одержує повну суму виплати. За договором індексу врожайності врегулювання збитків виконується практично автоматично, після отримання даних статистики, і сторони практично не беруть участі у визначенні збитків чи відсотка втрати урожаю.

П.п. 10.3.3. статті 10 Закону України "Про державну підтримку сільського господарства України" визначає, що для цілей розрахунку розміру страхової виплати за індексним страхуванням використовується спотова ціна метричної одиниці застрахованої сільськогосподарської продукції, діюча на організованому аграрному ринку на момент виникнення страхового випадку [1].

Перевагою страхування за індексом врожайності є те, що воно сприяє проведенню заходів щодо підвищення продуктивності сільськогосподарських культур в рамках господарства. А недоліком страхування по індексу врожайності є термін визначення індексу, який залежить від опублікування даних Держкомстатом і може затягнути виплату відшкодування до півроку. Інший недолік полягає в тому, що агровиробник може мати збитки, але не отримати відшкодування, якщо середня врожайність по району буде в межах звичайної.

Індекс урожайності дешевший, ніж комплексне страхування. Тарифна ставка, в основному, залежить від коливань урожайності культури по району за останні 10-30 років, і знаходиться в межах 3-10 %.

Страховання врожаїв із використанням погодних даних (індекс погоди) базується на відхиленні кількості температурних або погодних даних від середнього багаторічного рівня за період, найбільш відповідальний для вегетації рослин. Ці відхилення обов'язково реєструються місцевими станціями метеорологічного спостереження. Звичайно вони корелюються з обсягом сільськогосподарської продукції регіону або загального прибутку на одиницю площі.

Страхова сума визначається, виходячи із середнього багаторічного значення врожайності конкретної культури по регіону, яка відповідає середній багаторічній кількості опадів за вибраний період вегетації. „І^{0Г}Д^{тм} індексні продукти знаходяться на стадії впровадження в Україні. Індекс погоди розраховується на підставі погодних даних за останні 20 ЗІ) років по кожній метеостанції. Його можна розрахувати для різних культур і різних періодів для страхування урожаю. Кожний агрокліматичний регіон нашої країни має свої особливості щодо можливості настання страхових подій, передбачених дією найбільш розповсюджених ризиків. Розуміння залежності розвитку рослин і формування врожайності від дії різних погодних чинників допомагає достатньо точно встановити зв'язок між втратами урожаю і відхиленнями погодних параметрів від середньо-багаторічних значень [3].

Недоліком погодних індексних продуктів є ризик оазису, коли підприємство може не одержати відшкодування якщо погодний індекс буде зафіксований в межах нормальних свідчень, але підприємство одержить збитки. Такі проблеми можуть виникнути у підприємств, чії поля знаходяться далеко від метеостанції, але страхові компанії можуть запропонувати варіанти для вирішення подібних проблем (встановлення автоматичної метеостанції на полях підприємства, розрахунок індексу по декількох станціях, і т. д.).

Врегулювання збитків проводиться за даними довколишньої метеостанції Українського гідрометцентру.

Відмітними особливостями погодних індексних страхових продуктів є:

- відсутність франшизи;
- можливість вибору страхової суми (сума витрат, вартість урожаю),
- можливість вибору суми премії на гектар;
- об'єктивна процедура врегулювання збитків, яка не залежить від думки представників страхової компанії або експертів,
- розробка страхової програми під конкретні вимоги сільськогосподарського підприємства.

Виплата страхового відшкодування по продуктах погодного індексного страхування проводиться в найкоротший термін (до 45 днів після закінчення дії страхового покриття), тому підприємство може планувати свої дії і фінансові рішення відразу, після того, як метеостанція зафіксує настання страхової події, а не чекати закінчення процедури оцінки збитку і рішення страхової компанії, що нерідко може тривати до 0 місяців.

Виробники можуть звертатися безпосередньо до страхових компаній для розробки специфічних погодних індексних продуктів, що допоможе встановити хороші взаємини і одержати якісний страховий захист для свого підприємства.

Таким чином, державні органи повинні сприяти розвитку індексного страхування в аграрному секторі економіки. Для цього необхідно прийняти Закон України "Про страхування в сільському господарстві". Це буде сприяти розвитку сільськогосподарського страхового ринку, як складової частини національного страхового та фінансового ринків України.

Список використаних джерел:

1. Закон України "Про державну підтримку сільського господарства України" 24 червня 2004 року № 1877-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – №49. – Ст. 527
2. Концепція Національної програми страхування сільськогосподарських ризиків (проект) // www.minagro.gov.ua – офіційний веб-сайт Міністерства аграрної політики України.
3. <http://www.agroinsurance.com> – спеціалізований інформаційно-аналітичний ресурс з питань страхування і управління ризиками в сільськогосподарському секторі.

Annotation. *In the article the mechanisms of index insurance in the system of insurance of agrarian risks are examined, two types of index products – index of the productivity and index of weather are researched.*

Key words: *insurance, insurance market, index of insurance, index of the productivity, index of weather, losses, franchise .*

УДК 657

В.В. Новодворська, к.е.н., доцент,
А.В. Могилевський Вінницького державного аграрного
університету.

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ СТАТУТНОГО КАПІТАЛУ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ

В статті досліджуються деякі проблемні питання щодо формування та визначення розміру статутного капіталу.

Ключові слова: в статутний капітал, акціонерне товариство, товариство з обмеженою відповідальністю, мінімальна заробітна плата.

На сьогоднішній день доволі актуальним є питання щодо вирішення проблем з формування та визначення розміру статутного капіталу юридичної особи. Тому друкуючи дану статтю її автори бажають висловити колегам своє бачення проблем, пов'язаних з даною проблематикою.

В економічній науці загальноприйнятим фактом є те, що формування статутного капіталу юридичних осіб відбувається у декілька етапів. При вирішенні цього питання можна враховувати об'єктивний суб'єктивний або формальний підхід.

Об'єктивний підхід передбачає формування статутного капіталу в розмірі, необхідному для досягнення певної мети. Він застосовується тоді, коли необхідно акумулювати максимальний капітал. Наприклад учасники створюють товариство, що буде займатися гуртовою торгівлею будівельними матеріалами. Усі розуміють, що чим більші обігові кошти, тим ефективнішою буде діяльність. Кожен вносить, скільки може і, відповідно, визначаються частки у капіталі.

Суб'єктивний підхід – це формування статутного капіталу в розмірі, що забезпечує наперед узгоджений розподіл часток між учасниками. Тут до уваги насамперед береться не те, яка сума коштів потрібна для досягнення цілей юридичної особи та здійснення ефективної господарської діяльності, а те, яка структура капіталу влаштовує учасників. Адже від цього згодом залежатиме розподіл прибутків і головне – голосів у зборах, тобто міра контролю. Розмір внеску кожного учасника у цьому разі "підлаштовується" так, щоб кожен одержав "свої" голоси.

Суб'єктивний підхід до розміру та розподілу статутного капіталу дозволяє врахувати не лише і, навіть, не стільки майновий внесок учасника, скільки персональне значення того чи іншого учасника у досягненні мети створюваної організації. Трапляється и так, що фактор особистості превалює над фактором капіталу. Так, в одному з товариств "багаті" учасники сплатили внесок за себе и за бідного учасника, оскільки лише він один володів технологією, яку товариство мало намір використовувати у виробництві.

На другому етапі, коли визначилися з розміром і розподілом капіталу учасники визначаються з предметом внеску та його оцінкою. Предмет внеску – те майно, яке учасник передасть товариству до статутного капіталу в обмін на корпоративні права. Предмет внеску визначається за згодою всіх учасників, адже усім їм однаково важливо, щоб це майно могло бути використане у майбутній діяльності юридичної особи.

Закріплюючи розмір статутного капіталу, законодавцеві, на нашу думку, слід виходити з чотирьох критеріїв:

- організаційно-правової форми юридичної особи;